

ІНТЕГРАЛЬНА ОЦІНКА ТА ПРОГНОЗУВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ

Федоренко І.А., Мордовцев О.С.

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків*

Ефективне функціонування системи стратегічного індикативного планування істотно залежить від розвитку інформаційної системи (далі ІС) моніторингу соціально-економічного розвитку (далі СЕР), що дозволяє за допомогою сучасних інформаційних технологій і сукупності баз даних організувати комплексне оцінювання та прогнозування тенденцій розвитку регіонів, визначити порогові значення індикаторів цілі.

У рамках ІС моніторингу СЕР обґрунтовано доцільність розробки економіко-математичної моделі інтегрального індексу з використанням методу головних компонент, оскільки він відображає об'єктивно існуючі закономірності між частинними індикаторами. Це дозволяє отримати інтегральну оцінку та позиціонувати окремих регіонів в системі регіонів України. Визначені групові інтегральні індекси, які характеризують рівень економічного розвитку, ринок праці, розвиток малого бізнесу, житлові умови населення, соціальну напруженість регіонів України.

Рис. 1. Динаміка та прогноз роздрібного товарообігу підприємств Харківської області на 2014 р.

Для забезпечення послідовного вирішення проблем соціально-економічного прогнозування обґрунтовано доцільність використання економіко-математичних моделей, які базуються на методі Х11-місячної сезонної декомпозиції, моделі Бокса-Дженкінса ARIMA, мультиплікативної моделі Хольта-Уінтерса, що дозволило провести прогноз очікуваних значень індикаторів цілі для індикативних планів СЕР регіонів. Так, на рис.1 і в табл.1 подано прогноз очікуваного роздрібного товарообігу підприємств Харківської області на 2014 р. (у млн. грн), який побудовано на підставі помісячних даних за 2000-2013 рр.

Таблиця 1. Порівняння фактичних обсягів роздрібного товарообігу підприємств Харківській області з прогнозними показниками на 2014 р.

Місяць	Фактичні показники	Модель ARIMA		Модель Хольта-Уінтерса		Модель Х-11		Місяць	Фактичні показники	Модель ARIMA		Модель Хольта-Уінтерса		Модель Х-11	
		Прог ноз	ε, %	Прог ноз	ε, %	Прог ноз	ε, %			Прог ноз	ε, %	Прог ноз	ε, %	Прог ноз	ε, %
1	2189,4	2380	8,7	2298	5,0	2250	2,8	7	2937,2	2679	8,8	2746	6,5	2915	0,8
2	2240,2	2409	7,5	2336	4,3	2231	0,4	8	2778,4	2753	0,9	2819	1,5	2816	1,4
3	2343,2	2654	13,	2655	13,	2550	8,8	9	2900,6	2703	6,8	2860	1,4	2805	3,3
4	2488,9	2666	7,1	2678	7,6	2755	11	10	2971,1	2932	1,3	3020	1,6	3033	2,1
5	2287,0	2135	6,7	2569	12,	2515	10	11	3007,6	2826	6,0	2942	2,2	2892	3,8
6	2336,1	2486	6,4	2653	14,	2559	9,5	12	3775,6	3314	12	3458	8,4	3358	11